

+382 (0) 20 602 710

montenegro@forum-mne.com

www.forum-mne.com



FORUM MNE

FORUM MLADI I NEFORMALNA EDUKACIJA

**GODIŠNJI
IZVJEŠTAJ
2022**

Ulica Bratstva i jedinstva 4
81000 Podgorica
Crna Gora

FORUM MLADI I NEFORMALNA EDUKACIJA

FORUM MNE, WWW.FORUM-MNE.COM

je organizacija za mlade koja od 2002. godine radi na razvoju omladinskog rada i omladinske politike kroz neformalno obrazovanje.

Forum MNE se iz međunarodnog projekta (PRONI Institut za socijalnu edukaciju mladih i Forum Syd) razvio u lokalnu organizaciju civilnog društva, koja je registrovana u martu 2007. godine.

Naše brojke do sada su 20 godina rada, 36.000 mladih koji su prošli kroz naše programe, 87 realizovanih projekata i 384 edukovanih omladinskih radnika i aktivista.

Organizacija zapošljava 6 osoba i 10 trenera. Organizacijom upravlja odbor sastavljen od pet članova. Skupštinu organizacije čine predstavnici mladih ljudi/grupacija mladih s kojima Forum MNE radi, partnerskih organizacija civilnog društva i relevantnih institucija. Organizacija je oformila kao model komenadžmenta u upravljačkim strukturama tijelo Mladi savjetnici, koji broji 15 mladih ljudi koji su odgovorni za osmišljavanje i uspostavljanje Internacionalnog sela za mlade. Organizacija okuplja oko 100 volontera.

VIZIJA FORUMA MNE JE:

Pravedno i miroljubivo društvo čijem razvoju doprinose aktivni mladi građani.

MISIJA FORUMA MNE JE:

Forum MNE je organizacija koja ostvaruje svoju viziju pružajući podršku razvoju mladih ljudi u svjesne, odgovorne i aktivne pojedince i građane sposobne da prepoznaju, traže i ostvaruju svoja prava i doprinose razvoju miroljubivog i pravednog društva.

VRIJEDNOSTI:

Forum MNE se snažno protivi bilo kojoj vrsti diskriminacije. Forum MNE stvara bezbjedno okruženje u kojem se svi osećaju dobrodošlo i prema njima se postupa na osnovu principa jednakosti. Programi Foruma MNE zasnivaju se na principima i vrijednostima: nediskriminacije, tolerancije, doživotnog učenja, promovisanja i preuzimanja lične odgovornosti, transparentnosti, optimizma, proaktivnosti, poštovanja i vrednovanja mladih i njihovog aktivnog učešća u procesima donošenja odluka.

2022.
u brojkama

20

LOKALNIH AKCIJA

23

MLADIH NA RAZMJENAMA

7

KURSEVA ZA POVEĆANJE
ZAPOŠLJIVOSTI

14

PROJEKATA U ZAJEDNICI

20

GODINA RADA

100

MLADIH KOJI SU
KONKURENTNIJI NA TRŽISTU

+3000

MLADIH KOJI SU UČESTVOVALI
U PROJEKTIMA U ZAJEDNICI

+100

MLADIH IZ REGIONA KOJE
SMO UGOSTILI

22

RAZVIJENE BIZNIS IDEJE

12

UKLJUČENIH OPŠTINA

100

PRILIKA ZA ZAPOSLENJE MLADIH
KOD RAZLIČITIH POSLODAVACA

SADRŽAJ

1. Strateški pravci Foruma MNE	5
1.1. Blagostanje i dobrobit mladih	5
1.2. Mladi i solidarnost, saradnja i kohezija	12
1.3. Mladi i zdrava životna sredina	15
2. Ostale aktivnosti	16
3. Dio smo zajednice	21
4. Finansijski pregled i pregled donatora – 2022. godina	24
5. Tim Foruma MNE	25

UVODNA RIJEČ

ELVIRA HADŽIBEGOVIĆ



Dragi mladi ljudi, partneri, donatori, građani i građanke,

Pred vama se nalazi Godišnji izvještaj Foruma MNE za 2022. godinu, našu dvadesetu godinu postojanja i rada, godinu u kojoj smo skromno proslavili naš veliki jubilej.

Uspjesi i sve naučene lekcije se sa ponosom prenose među bivšim, sadašnjim i budućim članovima Foruma MNE. Rezultati pripadaju kako timu Foruma tako i svim mladim ljudima koji učestvuju u našim projektima, partnerima (organizacijama civilnog društva, lokalnim, nacionalnim i međunarodnim institucijama, privatnom sektoru) i našim donatorima. Zahvaljujemo se svima vama na saradnji, podršci i povjerenju koje nam ukazujete!

U ovogodišnjem izvještaju saznajte više o programima podrške mladim ljudima na njihovom putu ka dostojanstvenom ulasku na tržište rada. Udružili smo privatni, javni i civilni sektor u cilju nalaženja najučinkovitijeg modela za podršku pri zapošljavanju ili pokretanju sopstvenog biznisa. Nećemo stati, iako znamo da postojeći model sve na jednom mjestu odgovara jednoj grupaciji mladih ljudi, svjesni smo da se može dopuniti, usavršiti, učiniti efikasnijim da bi obuhvatio veći broj mladih ljudi i odgovorio kako na njihove specifičnije potrebe, tako i potrebe tržišta rada. Paralelno radimo na razvoju servisa za informisanje mladih, omogućavamo mladima da stiču životna iskustva u zemljama regiona i Evrope, unapređuju svoje kompetencije u polju globalnog obrazovanja i unapređuju svoje/naše zajednice.

Pionirskim koracima radimo na kreiranju povoljnog ekosistema za prevenciju i smanjenje štete uzrokovane konzumacijom alkoholom i to ne sami. Udružili smo se sa nacionalnim, regionalnim (Srbija i Bosna i Hercegovina) i evropskim partnerima iz Švedske i postali dio globalnog pokreta.

Novina u Forumu je i promjena unutar upravljačkih struktura organizacije. S tim u vezi, želim da novoizabranoj izvršnoj direktorici, Jeleni Fušić, poželim pregršt uspjeha u obavljanju nove funkcije!

Nastaviću da napominjem da je Forum MNE organizacija otvorenog tipa, pa ste više nego dobrodošli da nas posjetite, pišete i podijelite sa nama svoju viziju našeg društva, koja u potpunosti odgovara potrebama mladih ljudi i pruža im neophodnu podršku na njihovom putu ličnog i socijalnog rasta i razvoja.

Srdačno,

Elvira

Predsjednica Skupštine

elvira.hb@forum-mne.com

1. STRATEŠKI PRAVCI FORUMA MNE

Forum MNE sprovodi sve programe u skladu sa svoja 4 strateška pravca:

- Blagostanje i dobrobit mladih
- Mladi i solidarnost, saradnja i kohezija
- Mladi i zdrava životna sredina
- Aktivizam i učešće mladih u demokratskom životu društva, kao pravac koji se prožima kroz prva 3 i sve aktivnosti koje organizacija sprovodi.

1.1. BLAGOSTANJE I DOBROBIT MLADIH

Forum MNE pruža podršku mladima za lični razvoj i samoaktuelizaciju, te sticanje esencijalnih vještina, izgradnju otpornosti i agilnosti, osamostaljivanje i dostojanstven rad.

Ovaj program se sprovodi kroz sljedeća polja i projekte: **omladinski kampovi, omladinske razmjene, programi osamostaljivanja mladih, psihosocijalna podrška mladima, kulturne, umjetničke i istraživačke radionice, informisanje mladih, razvoj kritičkog razmišljanja-karijerno savjetovanje, razvoj esencijalnih vještina, usklađivanje obrazovanja sa potrebama tržišta rada, preduzetništvo i servisno učenje.**

1.1.1. MOJA KARIJERA NA PUTU DO HEROJA

Forum MNE je u 2022. godini ušao u treću godinu sprovođenja projekta *Moja karijera na putu do heroja* i obilježio je značajnim rezultatima kako kroz direktan rad sa mladim ljudima, tako i kroz saradnju sa organizacijama civilnog društva, predstavnicima biznis i IT sektora i relevantnih institucija.

U prvom dijelu godine smo finalizovali šestomjesečni #02hero program koji je obuhvatio paralelno sprovođenje 3 kursa: mekih, digitalnih vještina i karijernog savjetovanja. Riječ je o inovativnoj metodi koja djeluje *po sistemu sve na jednom mjestu* s ciljem podsticanja zapošljivosti, posebno ranjivih grupa mladih iz tzv. NEET populacije¹. U programu je učestvovalo 50 mladih ljudi koji su po završetku projekta imali priliku da učestvuju na događajima organizovanim u cilju umrežavanja sa poslodavcima i dobijanja potencijalnog zaposlenja.





Forum MNE je krajem maja organizovao 2 takva događaja pod nazivom *Sajam poslova* koji su obuhvatili preko 70 poslodavaca - predstavnika civilnog i biznis sektora. Događaji su bili organizovani kroz formu kratkih razgovora sa poslodavcima *1 na 1*, pri čemu su polaznici programa imali priliku i da predstave praktične produkte koje su kreirali tokom kursa digitalnih vještina. O rezultatima programa i pomenutih događaja govori i činjenica da se trećina učesnika zaposlila tokom i nakon sprovođenja kurseva.

U okviru projekta kreiran je i serijal video tutorijala za unapređenje digitalnih vještina koje je kreirala organizacija NVO TNT koju smo podržali u okviru Poziva za OCD. Ukupno 12 tutorijala je kreirano i objavljeno na projektnom i kanalu Foruma MNE.

Drugi dio godine je bio posvećen pripremama i sprovođenju drugog šestomjesečnog programa-kursa preduzetničkih vještina, za čiju realizaciju je Forum MNE kroz Poziv za OCD podržao organizaciju NLP Network. Poziv za mlade za učešće u kursu je objavljen u junu i odabrana je 21 mlada osoba. Kurs je započeo sa sprovođenjem u julu kroz obuke na temu osnova preduzetništva i digitalnog marketinga, nakon čega je uslijedio individualni mentorski rad na sprovođenju tržišta i kreiranja biznis plana, kao i regionalni trening u Novom Sadu koji je okupio polaznike iz partnerskih zemalja.

U toku naredne godine nas očekuje i takmičenje biznis ideja, tokom kojeg će biti odabrane i nagrađene 3 najbolje po ocjenama stručnog žirija.

Projekat *Moja karijera na putu do heroja- jačanje mreže organizacija civilnog društva Zapadnog Balkana za sprovođenje integrisanog modela usluga za zapošljivost mladih i buduće poslove 4.0 digitalne revolucije*, u Crnoj Gori sprovodi Forum MNE u saradnji sa CZOR (Srbija), CEM (BiH), TOKA (Kosovo) i YSC (Albanija), uz finansijsku podršku Evropske unije i Ministarstva javne uprave Crne Gore.

1.1.2. SVE NA JEDNOM MJESTU ZA SOCIJALNU INKLUZIJU I ZAPOŠLJIVOST MLADIH



Model „sve na jednom mjestu“ za povećanje zapošljivosti mladih uspješno je pilotiran i u sjevernoj regiji Crne Gore

Put ka ostvarivanju većih šansi za zapošljavanje započelo je i 25 mladih ljudi iz Bijelog Polja, Rožaja i Berana i to krajem januara 2022. godine kao učesnici programa Sve na jednom mjestu. On je obuhvatao kurs mekih vještina, kurs preduzetništva i kurs digitalnog marketinga.

Nakon završena dva modula kursa mekih vještina, mladi iz prekogranične regije iz uključujućih opština imali su priliku da se upoznaju i zajedno pohađaju treći modul koji je organizovan od 13. do 16. maja 2022. godine u Rožajama. Ovaj četvorodnevni regionalni trening okupio je oko 50 mladih ljudi. Ujedno, ovo je bila odlična prilika da se mladi ljudi iz ovog prekograničnog regiona povežu, razmijene iskustva i ideje za buduću saradnju. Istovremeno, svi polaznici su pohađali i intenzivni kurs digitalnog marketinga, gdje su uz pomoć mentora razvijali vještine iz ove oblasti, počevši od osnova do naprednijih tehnika.

Mladi iz regiona sreli su se ponovo na II modulu kursa o preduzetništvu koji je organizovan u Vrnjačkoj Banji. Ovog puta radili su na razvijanju poslovnih ideja, učili o prednostima preduzetništva, izazovima sa kojima se preduzetnici suočavaju, itd.

Nakon završene prve faze programa obuke, polaznici su radili kroz 3 mjeseca direktne mentorske podrške na konkretnom razvoju poslovnih ideja, a koje su predstavili 24. novembra u Novom Pazaru u okviru Regionalog takmičenja u biznis idejama - *Elevator pitch*.



Na kraju prezentacija, žiri, koji su činili uspješni preduzetnici, odabrao je 3 najbolje iz Crne Gore koji su u nastavku ostvarili dodatnu mentorsku podršku u detaljnoj izradi biznis planova.

Iz Crne Gore, u pitanju su:

- Aplikacija *Da se ne baci* – koja će smanjiti bacanje hrane u restoranima i prodavnicama i sve viškove povezati sa onima koji je mogu priuštiti po sniženoj cijeni, a istovremeno omogućiti neki profit samim kompanijama uz dozu društvene odgovornosti.
- *Eko-energetski održiva proizvodnja ljekovitog bilja, začina i suvog voća* od domaćih proizvođača, te sušenja u solarnim sušarama i finalnu izradu ekološkog proizvoda.
- *Rožaje book cafee* – koji će gostima nuditi prijatni ambijent za čitanje knjiga (biblioteku) uz konzumaciju domaćih kolača i poslastica.

Projekat *Sve na jednom mjestu – za socijalnu inkluziju i zapošljivost mladih* dvogodišnji je program koji sprovodi: Centar za omladinski rad (Srbija), Forum MNE (Crna Gora), Kancelarija za mlade Novi Pazar i Građanska inicijativa mladih Rožaje (Crna Gora), u 6 opština prekograničnog regiona Sandžak u Srbiji i Crnoj Gori. *Sve na jednom mjestu* finansiran je od strane Evropske Unije kroz program prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora 2014-2020, u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II), i uz podršku Ministarstvo javne uprave Crne Gore.

1.1.3. PREVENCIJA I SMANJENJE ŠTETE UZROKOVANE ALKOHOLOM MEĐU MLADIMA U CRNOJ GORI

U okviru programa usmjerenog na prevenciju rizičnih ponašanja djece i mladih tokom 2022. godine poseban fokus je bio stavljen na prevenciju i smanjenje štete uzrokovane alkoholom. Prepoznajući značaj omladinskih klubova/centra, omladinskih organizacija i organizacija za mlade, aktivnosti su bile usmjerene upravo na izgradnju njihovih kapaciteta, ali i na direktan rad sa mladima sa krajnjim ciljem – kreiranju zdravog i sigurnog okruženja za njihov pozitivan razvoj.

Na inicijativu Foruma MNE razvijena je i usvojena Politika zaštite djece i mladih Mreže za mlade Crne Gore (MMCG). Ova Politika predstavlja značajan korak u standardizaciji omladinskog rada u Crnoj Gori i polaznu osnovu za osiguravanje i promovisanje dobrobiti djece i mladih uključenih u aktivnosti i programe svih 46 organizacija članica Mreže.

Uz kvalitetne i jasne procedure i pažljivu organizaciju aktivnosti potencijalni rizici ugrožavanja bezbjednosti djece i mladih se mogu ublažiti i/ili isključiti. Stoga je veoma važno da svaka osoba povezana sa aktivnostima, projektima i programima MMCG razumije rizike i svoju ulogu i odgovornost u osiguravanju zaštite i bezbjednosti djece i mladih. Dokument takođe, ističe i ulogu koju nosioci aktivnosti za mlade imaju u očuvanju zdravlja mladih kroz promociju zdravih stilova života.

Kako bi dodatno doprinijeli kvalitetu omladinskog rada u oblasti zaštite djece i mladih, Forum MNE je razvio onlajn alatku za učenje A.S.A.P. (*Afirmacija.Servis.Akcija.Podrška*) koja će omogućiti svima koji rade sa djecom i mladima da se upoznaju sa Politikom zaštite djece i mladih MMCG, ali i drugim korisnim dokumentima i smjernicama vezanim za: načela i vrijednosti omladinskog rada, dobru praksu u radu sa mladima, kreiranje zdravog i sigurnog okruženja za rad sa djecom i mladima, procedure i načine reagovanja u slučajevima zlostavljanja.

U cilju unapređenja uloge svih aktera omladinske politike u Crnoj Gori u prevenciji konzumiranja alkohola među mladima održan je trening izgradnje kapaciteta za administratore omladinskih servisa, predstavnike



organizacija mladih/organizacija za mlade, koji su uz mentorsku podršku Foruma MNE razvili i sproveli 17 lokalnih inicijativa u kojima je učestvovalo 190 mladih iz Podgorice, Nikšića, Šavnika, Mojkovca, Pljevalja, Bara, Kotora i Cetinja. Inicijative su uključile večeri društvenih igara, psihološke radionice, kao i radionice društveno angažovane umjetnosti.

Rad na prevenciji konzumacije alkohola među mladima je proces koji zahtijeva uključenost svih društvenih činilaca. Mediji u ovom procesu imaju važnu ulogu u kreiranju kvalitetnih medijskih sadržaja - u cilju informisanja i edukacije građana o prevenciji alkoholizma, ali i u ukazivanju na nepravilnosti i pozivanju na odgovornost svih relevantnih aktera. Forum MNE je kroz konkurs za novinarske priče *Alkohol u okvirima crnogorske društvene zbilje*, a u saradnji sa nedjeljnikom Monitor i grupom autora koji su se prijavili na konkurs pripremio i objavio specijalizovani novinski dodatak koji kroz seriju tekstova sagledava probleme vezane za prevenciju i smanjenje štete nastale konzumacijom alkohola.

Aktivnosti su realizovane u okviru projekta *Prevencija i smanjenje štete uzrokovane alkoholom među mladima u Crnoj Gori* koji je Forum MNE sproveo uz finansijsku podršku Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA) preko ForumCiv-a i IOGT NTO Movement-a.



1.1.4. YINFOPIONEERS INFORMATIVNI SERVISI ZA MLADE NA ZAPADNOM BALKANU

Osnovni cilj projekta *YinfoPioneers - Informativni servisi za mlade na Zapadnom Balkanu* je osposobljavanje mladih ljudi u zemljama Zapadnog Balkana da postanu bolji donosioci odluka i rješavaju probleme na osnovu kvalitetnih informacija i smjernica, kao i promovisanje integracije prava mladih na informisanje u nacionalnoj strategiji za mlade. Ovo zahtijeva obuku omladinskih radnika i profesionalaca za informisanje mladih, i prepoznavanje informisanja mladih kao dio nacionalnih politika za mlade i razvojnih planova omladinskog rada.

U kontekstu masovnih dezinformacija mladima je više nego ikada potrebna pomoć u odabiru i obradi informacija kako bi procijenili tačnost i donijeli nezavisne odluke. Informacija je pravo, a prelazak u odraslo doba je ključan u oblikovanju budućnosti. Informisanje i savjetovanje treba pomoći mladima u svim aspektima njihovog života i njihovom samostalnom donošenju odluka.

U 2022. godini konzorcijum koji čine ERYCA (Evropska agencija za informisanje i savjetovanje mladih, koordinator), Omladinski resursni centar Tuzla (BiH), Youth Voice Network of Organizations (AL), Agencija za razvoj i saradnju – CEREBRA (BiH), Društvo študentski kulturni center (SLO), Mladi info International (MK) i Forum MNE radili su na pripremanju brojnih aktivnosti koje će se organizovati na nacionalnom i regionalnom nivou u narednom periodu. Pored online sastanaka, konzorcijum se sastao u Tirani. Lokalno, sprovedene su i fokus grupe sa mladima koje imaju za cilj da se identifikuju potrebe mladih ljudi na zapadnom Balkanu, a koje bi trebalo da pruže širu sliku i smjernice za planiranje daljih aktivnosti u pogledu prava na informisanje. Projekat finansira Evropska unija kroz Erasmus + Program (CBY).



1.2. MLADI I SOLIDARNOST, SARADNJA I KOHEZIJA

Forum MNE podstiče solidarnost i saradnju među mladima, i podržava mlade da aktivno doprinesu društvenoj koheziji, pravdi i miroljubivosti.

U okviru ovog strateškog pravca, Forum MNE radi na nekoliko polja: **smanjenje etničke i socijalne distance mladih, mobilnost i migracije mladih i razvoj lokalnih zajednica i omladinskih organizacija.**

1.2.1. SERVISNO UČENJE U CRNOJ GORI

Forum MNE je i u 2022. godini nastavio sa uvođenjem i unapređenjem koncepta servisnog učenja u formalnom i neformalnom obrazovanju u Crnoj Gori, i to kroz projekte *Servisno učenje za inkluzivnije društvo* i *HEARMI*, kao i članstvo u Mreži organizacija koje promovišu servisno učenje u Centralnoj i Istočnoj Evropi.

SERVISNO UČENJE ZA INKLUZIVNIJE DRUŠTVO

Projekat *Servisno učenje za inkluzivnije društvo* je za cilj imao aktivnu ulogu praktičara u obrazovanju i cjelokupnom razvoju djece i mladih kroz servisno učenje.

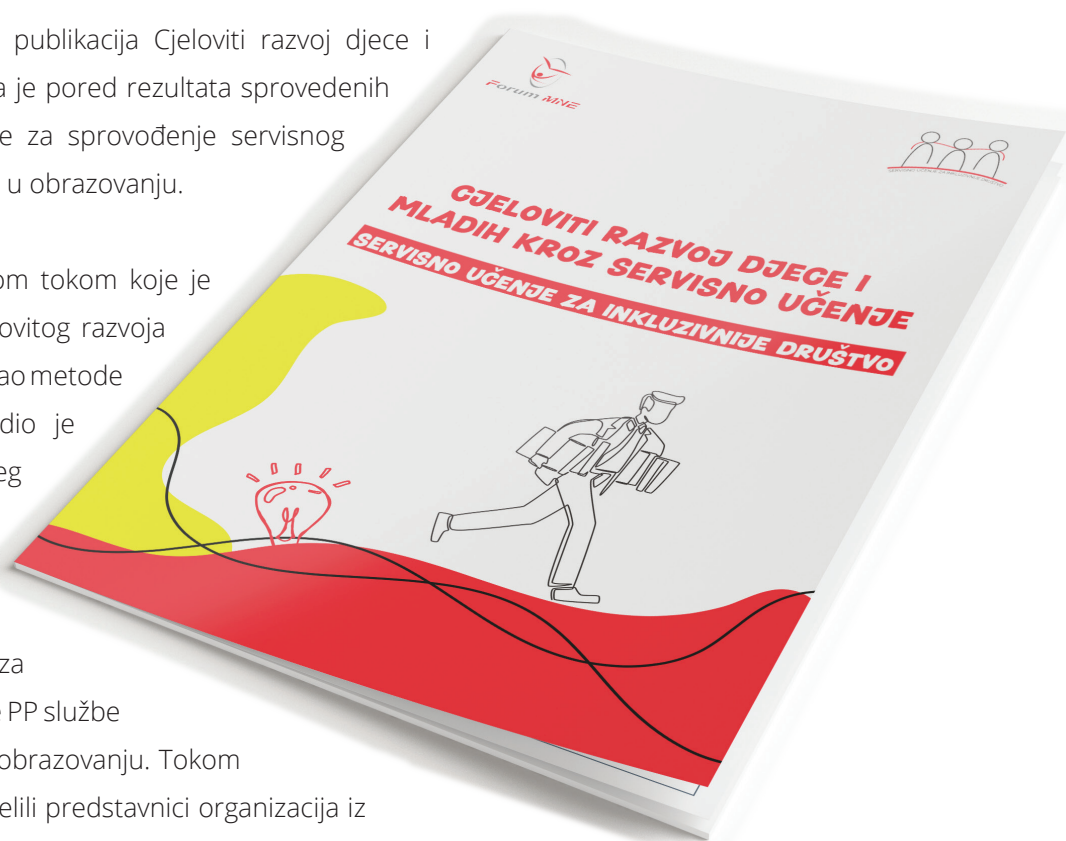
Kroz Poziv za mlade koji je objavljen u maju odabrano je 65 mladih iz 3 opštine (Budva, Nikšić i Podgorica) koji su uzeli učešća u programu obuka iz oblasti servisnog učenja.

Nakon toga, oni su u manjim timovima, uz pomoć 5 mentora, sproveli istraživanje potreba odabranih zajednica i u skladu sa dobijenim nalazima kreirali projekte servisnog učenja. Ukupno 14 projekata je sprovedeno, baveći se različitim temama, kao što su: unapređenje pravne pismenosti, promocija mentalnog zdravlja, podsticanje veće zastupljenosti djevojčica i djevojaka u sportu, razvoj i unapređenje socijalnih vještina lica sa invaliditetom, seksualna edukacija mladih i tome slično.

Rezultati projekta su proslavljeni u okviru 3 Festivala servisnog učenja koji su obuhvatili i članove zajednice koji su zajedno sa učesnicima bili aktivno uključeni u svim fazama planiranja i sprovođenja projekata.

U okviru projekta kreirana je i publikacija Cjeloviti razvoj djece i mladih kroz servisno učenje koja je pored rezultata sprovedenih projekata obuhvatila i smjernice za sprovođenje servisnog učenja namijenjene praktičarima u obrazovanju.

Projekat je završen konferencijom tokom koje je organizovan panel na temu cjelovitog razvoja djece i mladih i servisnog učenja kao metode koja doprinosi pristupu. Uslijedio je i Sajam projekata tokom kojeg su svi prisutni imali priliku da saznaju više o sprovedenim projektima od mladih koji su ih sproveli, kao i radionica za prosvjetne radnike i predstavnike PP službe pod nazivom Servisno učenje u obrazovanju. Tokom događaja svoje iskustvo su podijelili predstavnici organizacija iz regiona, međunarodnih organizacija i relevantnih institucija.



Forum MNE će i u predstojećem periodu raditi na unapređenju uvođenja koncepta servisnog učenja u obrazovanje, te smo u skladu sa tim i akreditovali program stručnog usavršavanja nastavnika na ovu temu.



HEARMI

Forum MNE je nastavio sprovođenje projekta *HEARMI* koji sprovodi TOKA (Kosovo) sa partnerskim organizacijama: New Horizons Foundation - NHF (Rumunija) i MIOS (Bosna i Hercegovina). Cilj projekta je razvijanje kapaciteta uključenih organizacija za jačanje građanskog angažmana mladih i sposobnosti mladih da zagovaraju socijalnu inkluziju u projektima servisnog učenja. U toku protekle godine smo učestvovali na Konferenciji servisnog učenja u Sarajevu na kojoj je bilo govora o značaju širenja koncepta servisnog učenja, primjerima dobre prakse, kao i značaju uključenosti servisnog učenja u obrazovanje. Ovu konferenciju organizovala je Mreža organizacija koje promovišu servisno učenje u Centralnoj i Istočnoj Evropi u saradnji sa međunarodnim partnerom CLAYSS (Argentina) i nacionalnim domaćinom MIOS (Bosna i Hercegovina).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Hearmi

Boosting
HEARts and MInds of youth
with Service-Learning





U julu mjesecu realizovana je omladinska razmjena u Rumuniji, pa je grupa od 13 mladih iz Crne Gore zajedno sa mladima sa Kosova, iz Bosne i Hercegovine i Rumunije, naučila više o servisnom učenju i učestvovala u aktivnostima tokom kojih su započeli proces analiziranja problema u svojoj zajednici kao i planiranja akcija. Po povratku sa razmjene u Rumuniji učesnici su radili dalje na planiranju akcija u zajednici, pa su se podijelili u dva tima i bavili dvjema temama: Rodna ravnopravnost i Neformalno obrazovanje. Sprovođenje akcija planirano je za mjesec januar kada će učesnici u periodu 16-22 januara sprovesti projekte na navedene teme i na taj način obilježiti *Nedjelju servisnog učenja*. Period sprovođenja projekta je od decembra 2020. do novembra 2023. godine.

Forum MNE je i u ovoj godini nastavio sa aktivnim učešćem u Mreži organizacija koje promovišu servisno učenje u Centralnoj i Istočnoj Evropi.

1.3. MLADI I ZDRAVA ŽIVOTNA SREDINA

Kroz aktivističke i informativne kampanje, Forum MNE stvara uslove za omladinski aktivizam i omladinsko stvaralaštvo u vezi životne sredine i klimatskih promjena.

Forum MNE je jedna od organizacija članica mreže Društveno odgovornih preduzeća u Crnoj Gori (DOP) u sklopu koje od 2013. godine aktivno učestvuje u sprovođenju strategije održivog razvoja kroz aktivnosti mreže.

U okviru *Nedjelje globalnog obrazovanja* organizovane su brojne radionice, dijalozni, kvizovi na temu ljudskih prava, ekologije i zaštite životne sredine, održivog razvoja, klimatskih promjena, siromaštva, interkulturalnog obrazovanja itd.



2. OSTALE AKTIVNOSTI

2.1. GLOBALNO OBRAZOVANJE



Forum MNE je od 2013. godine član mreže Globalnog obrazovanja. Centar Sjever-jug je parcijalni sporazum Savjeta Evrope, a cilj Centra je da razvije, poboljša i održi strategije i izgradnju kapaciteta za globalno obrazovanje s fokusom na institucije i stručnjake u polju globalnog obrazovanja u formalnom, neformalnom i informalnom sektoru.

I ove godine realizovana je Nedjelja globalnog obrazovanja i to u periodu od 14-20 novembra. Organizovane su brojne radionice, dijaloz, kvizovi na temu ljudskih prava, ekologije i zaštite životne sredine, održivog razvoja, klimatskih promjena, siromaštva, interkulturalnog obrazovanja itd. Ukupno 16 škola učestvovalo je u Nedjelji globalnog obrazovanja, 13 osnovnih škola i 3 srednje stručne škole/gimnazije. Pored škola, učešće su uzeli Resursni centar za djecu i mlade Podgorica, javna predškolska ustanova JPU Bambi i Access- Pljevlja.

Kao član mreže Globalnog obrazovanja, Forum MNE je učestvovao na Međunarodnoj konferenciji o globalnom građanskom obrazovanju, u kontekstu rješavanja nejednakosti i konflikata, koja se održala od 21. do 22. marta u

Ljubljani, Slovenija. Ova konferencija imala je za cilj da okupi 50 zagovornika civilnog društva, članova mreže kao i inovatora u oblasti globalnog građanskog obrazovanja u Evropi, kako bi kreirali poruku za donosioce politika i odluka i razmišljali o aktuelnim globalnim izazovima, kao i stvorili mogućnosti za formiranje partnerstava.

U periodu 11-18 septembar Forum MNE je uzeo učešće i na treningu globalnog obrazovanja i zagovaranja kao i na sastanku Mreže koordinatora za Globalno obrazovanje, održanom u Molini, u Španiji. Ovaj događaj organizovan je od strane Centra Sjever-Jug pri Savjetu Evrope, a u okviru 21. izdanja događaja Univerziteta za mlade i razvoj 2022- Izgradnja efikasnih, odgovornih i inkluzivnih institucija. Cilj treninga globalnog obrazovanja i zagovaranja bio je definisati ključne koncepte, prijetnje/prilike i strategije zastupanja u oblasti Globalnog obrazovanja u Evropi i šire, potom razmišljati o ulozi civilnog sektora i institucija u zagovaranju kao i dijeliti i analizirati iskustva članova mreže Globalnog obrazovanja; primjeri dobre prakse, izazovi kao i postignuća. Tokom treninga usvojena su nova znanja o definicijama i karakteristikama zagovaranja; vještine komunikacije i umrežavanja kao i nove trendove u saradnji sa civilnim sektorom/institucijama.



2.2. VRAĆANJE MLADIMA – ERASMUS+ TRENING ZA TRENERE

U protekloj godini Forum MNE je učestvovao na Erasmus+ treningu za trenere u Poljskoj, organizovanom od strane *Fundacja Instytut Innowacji*. Glavni cilj projekta bio je poboljšati kompetencije trenera iz 12 programskih i partnerskih zemalja i u širem kontekstu povećati kvalitet omladinskog rada na lokalnom i međunarodnom nivou. S tim u vezi, u mjesecu maju u okviru prvog dijela treninga, učesnici su imali priliku da steknu znanja i vještine potrebne za sprovođenje aktivnosti neformalnog obrazovanja sa mladima. U okviru ETS modela za kompetencije, usvojili su nove alate i metode koje će biti od pomoći tokom budućeg rada sa mladima. Po povratku sa treninga, realizovane su radionice sa mladima kao glavni rezultat učešća na ovom treningu i usvojenih znanja.



Potom, u decembru, realizovao se drugi i ujedno završni dio treninga, koji je okupio istu grupu trenera koji su kroz različite aktivnosti razmijenili iskustva, izazove i primjere dobre prakse. Nakon ovog treninga, predviđeno je da učesnici u svojim matičnim državama realizuju radionice na određene teme, kako bi usvojena znanja i vještine primijenili na rad u grupama.

2.3. RADIONICA ZAGOVARANJA O ŠTETNOM UTICAJU ALKOHOLA I GODIŠNJI SASTANAK PARTNERA

U periodu od 28. oktobra do 3. novembra Forum MNE je učestvovao na radionici posvećenoj javnom zagovaranju i uticaju na politike koje se odnose na prevenciju konzumacije alkohola i smanjenju štetete nastale konzumacijom alkohola, kao i na godišnjem sastanku partnera. Ovaj događaj, koji je održan na Tajlandu organizovali su *Stop Drink Network* i *IOGT-NTO Movement*.

Radionica pod nazivom *Razmjena iskustava civilnog društva o politikama koje se odnose na alkohol i akcijama zajednice usmjerenim na smanjenje štetnih posljedica konzumacije alkohola* imala je za cilj razmjenu iskustava i dobrih praksi civilnog društva u prevenciji konzumacije alkohola u zemljama jugoistočne Azije i Evrope, uključujući Tajland, Laos, Kambodžu, Mjanmar i Vijetnam, zatim Šri Lanku, kao i zemlje Balkana: Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru i Srbiju.



Partnerski sastanak bio je namijenjen umrežavanju organizacija civilnog društva, partnera *IOGT-NTO Movement-a*, predstavljanju postignutih rezultata, kao i planiranju budućih akcija.



2.4. FORUM MNE U ZIMBABVEU

Ove godine kao nastavak pilota iz 2019. godine, Forum MNE sproveo je dva obrazovna kampa za mlade djevojke u Zimbabveu i Zambiji. Kampovi za preduzetništvo su okupili oko trideset djevojaka iz društveno i ekonomski ugroženih zajednica. Svi studenti proveli su četiri dana na Viktorijinim vodopadima, a bili su izloženi mnogim različitim aktivnostima poput posjeta veličanstvenim vodopadima i safari vožnji kroz Nacionalni park Zambezi. Iskustvo kampa bilo je jedinstveno i uključivalo je iskustveno učenje, radionice, eksperimentiranje, živu biblioteku sa pregršt inovativnih aspekata koji su imali za cilj da pospješe preduzetnički um ovih djevojaka.



Nezaboravni momenti su nastali ne samo za naše mlade djevojke Zimbabvea i Zambije, već i za sve partnere: Djeca u divljini; Zimbabve, Međunarodni centar izvrsnosti za škole u zajednici, Velikoj Britaniji i Forum mladi i neformalna edukacija iz Crne Gore.

2.5. KONGRES AKTIVISTA

Naši mladi učestvovali su na Kongresu ARTivista u Sarajevu, u periodu od 24-27 novembra. Ovaj događaj organizovalo je udruženje dramskih umjetnika *Altteatar* koje je okupilo grupu mladih umjetnika i aktivista iz Bosne, Srbije i Crne Gore. Učesnici su razvijali ideju artvizima, odnosno radili na spajanju aktivizma i umjetnosti tako što su sublimirali ideje nastale tokom rada i pokušali da ih kroz dramske vježbe artikulišu u poruku koju žele poslati mladima i široj javnosti. Nakon uspješnog dođaja ovi mladi učesnici su spremni da budu inicijatori bitnih društvenih promjena, ali i da inspirišu druge mlade ljude da rade na rješavanju izazova u svojim lokalnim zajednicama i kreiranju bolje budućnosti za sebe i druge.



2.6. PODRŠKA RELIZACIJI AKTIVNOSTI OEAD GMBH U CRNOJ GORI

Dugogodišnje partnerstvo OEAD GmbH nastavljeno je i tokom 2022. godine, kroz realizaciju projekata iz oblasti stručnog osposobljavanja. Okvir za to obezbjeđuje tekući proces reforme obrazovanja u Crnoj Gori. Promovisanje saradnje između škole i biznisa, razvoj kvaliteta škole i inkluzivno stručno obrazovanje su među prioritetima reforme stručnog obrazovanja.

U tom kontekstu je OeAD pokrenula novi regionalni projekat u Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini i Srbiji pod nazivom *Unapređivanje kvaliteta stručnog obrazovanja kroz jačanje uloge organizatora praktične nastave*. Nakon *kick-off* eventa u mjesecu junu održanog u Baru, od septembra do decembra su realizovana tri okrugla stola i završna konferencija u Podgorici.

3. DIO SMO ZAJEDNICE

Forum MNE je i ove godine nastavio sa aktivnim učešćem u mrežama, kao što su: Mreža organizacija koje promovišu servisno učenje u Centralnoj i Istočnoj Evropi, Mreža za mlade Crne Gore, Koalicija za prava LGBTIQ+ osoba u Crnoj Gori i Mreža organizacija za borbu protiv vršnjačkog nasilja u crnogorskim školama.

Cilj **Mreže organizacija koje promovišu servisno učenje u Centralnoj i Istočnoj Evropi** je uvođenje koncepta servisnog učenja u obrazovne sisteme i rad NVO-a u zemljama ove regije kako bi podstakli inovacije u obrazovanju kroz izgradnju lokalnih kapaciteta.

Mreža za mlade je organizacija, odnosno savez nevladinih organizacija/udruženja koje sprovode omladinsku politiku, a okuplja 46 organizacija.

Mreža organizacija za borbu protiv vršnjačkog nasilja u crnogorskim školama je osnovana 26. jula 2018. godine u okviru projekta Koalicija protiv vršnjačkog nasilja u crnogorskim školama, čiji je glavni cilj stvaranje zaštitnih mehanizama za učenike osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori. Misija Mreže je razvijanje podržavajućeg okruženja bez nasilja zasnovanog na razumijevanju i prihvatanju različitosti među učenicima.

RAVNOPRAVNO – Koalicija za prava LGBTIQ+ osoba u Crnoj Gori, formirana 2022. sa ciljem zajedničkog rada i zalaganja različitih društvenih aktera za punu pravnu i društvenu jednakost LGBTIQ+ osoba u Crnoj Gori u svim oblastima. Djeluje na principima i vrijednostima punog poštovanja osnovnih ljudskih prava i sloboda, ravnopravnosti, dobrovoljnosti, feminizma, egalitarizma, solidarnosti, uzajamne podrške, međusobnog uvažavanja, te direktne demokratije.

Tokom prethodne godine, mreža je razvijala metodologiju monitoringa rada institucija sistema u domenu pristupa pravdi LGBTIQ+ osoba, kao i metodologiju monitoringa rada organizacija civilnog društva i njihovih servisa podrške LGBTIQ+ zajednici.

Takođe, nastavili smo sa aktivnim učešćem u kreiranju mjera od značaja za mlade ljude u Crnoj Gori kao član Radnog tima za uvođenje programa *Garancija za mlade* u Crnoj Gori. *Garancija za mlade* je program Evropske unije namijenjen mladima u cilju smanjenja nezaposlenosti. Namjera programa jeste podrška neometanom prelasku mladih iz svijeta obrazovanja ili iz nezaposlenosti u svijet rada. Glavni princip programa je da svaka mlada osoba u roku od 4 mjeseca nakon što napusti obrazovanje ili osposobljavanje ili postane nezaposleno lice dobije kvalitetnu ponudu za posao, pripravništvo, dalje usavršavanje ili nastavak obrazovanja.

Forum MNE je pokrenuo i **regionalnu mrežu OCD-a** *Communities' First Hub* koja se bavi prevencijom i suzbijanjem nasilnog ekstremizma. U ovoj mreži aktivno učestvuje 30 organizacija iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Sjeverne Makedonije, Srbije i Crne Gore.

Forum MNE je dio i **Nacionalnog međuresorskog operativnog tima za suzbijanje nasilnog ekstremizma, terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma** (NOT) koji je uspostavljen sa ciljem da koordinira i uskladi aktivnosti svih relevantnih institucija i aktera u ovim oblastima



Profesionalni razvoj osoblja

Ove godine Elvira Hadžibegović, kao dio svog profesionalnog razvoja započela je master studije kao dio CIE ponude za nevladine organizacije. Elvira je stipendista *ERSTE Foundation NGO Academy*. Profesionalni master Bečkog univerziteta Socijalne inovacije & Menadžment (PM SIM) ima za cilj ubrzati razumijevanje trenutnih osnovnih dimenzija društvenih inovacija i upravljanja. Program okuplja međunarodne grupe sa postojećim znanjem, metodama, alatima, tehnikama i vještinama za dalji razvoj svojih inovacija i upravljačkih vještina na svim nivoima.

Razmišljanje izvan granica, zamišljajući budućnost, želeći da se razlikuju, prenoseći razmišljanje i razvijanje najviših etičkih upravljačkih i profesionalnih standarda, i promovisući javni interes za socijalne probleme su osnovni principi kooperativnog učenja promovisanog u ovom programu. PM SIM sastoji se od šest jednodieljnih modula. Obuhvaćene teme se kreću u rasponu strategije socijalnog preduzetništva, marketinških psihologija i istraživanja tržišta, društvene inovacije u digitalnom okruženju (blokčejn, digitalno državljanstvo, društveno ulaganje, socijalna politika, sukobljena institucionalna logika do pisanja prijava za grant u evropskom okviru).

Pored toga, diskusije sa iskusnim naučnicima, stručnjacima, vršnjacima i trenerima omogućavaju konstruktivan i ciljani razvoj rezultata usmjerenih i prenosivih znanja. Takođe, organizacijske i perspektive civilnog društva igraju presudnu ulogu.

Forum MNE je proslavio 20 godina postojanja

20 GODINA

Rastemo sa mladima!

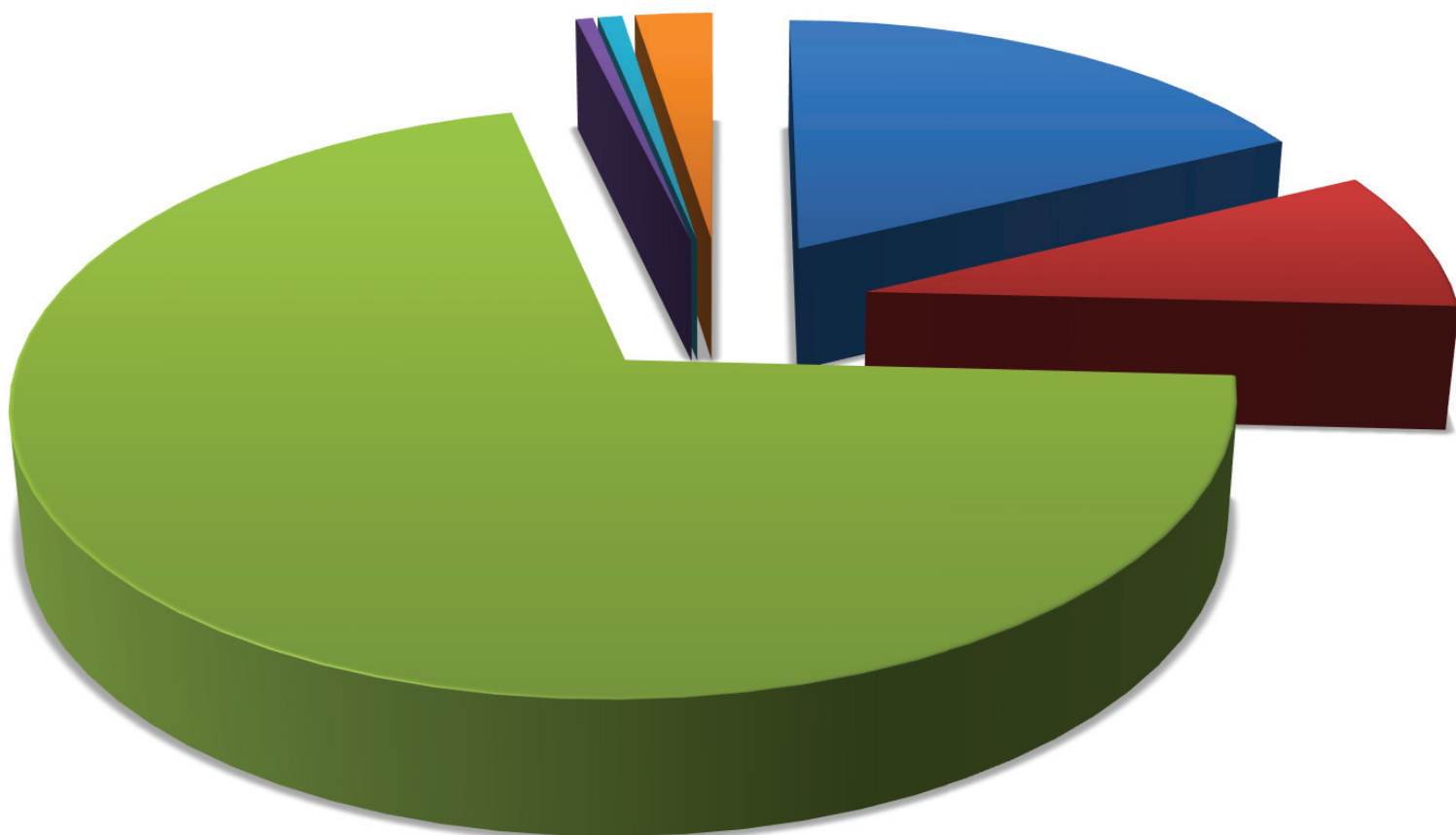
Forum MNE je 25.maja proslavio 20 godina postojanja i rada sa mladima zajedno sa gostima koji su bili dio našeg razvojnog puta. Na početku događaja direktorica Foruma MNE je sumirala postignuća organizacije za period od 20 godina, zahvalila se svima koji su bili dio razvojnog puta i kroz učešće i saradnju na mnogobrojnim projektima i aktivnostima omogućili da Forum bude baš tu gdje jeste. Nakon uvodnih govora, grupa Mladih savjetnika je kroz interaktivnu aktivnost sve goste još jednom podsjetila šta Forum MNE predstavlja za njih i koliko je i njihova uloga bila važna tokom cijelog razvojnog procesa organizacije.



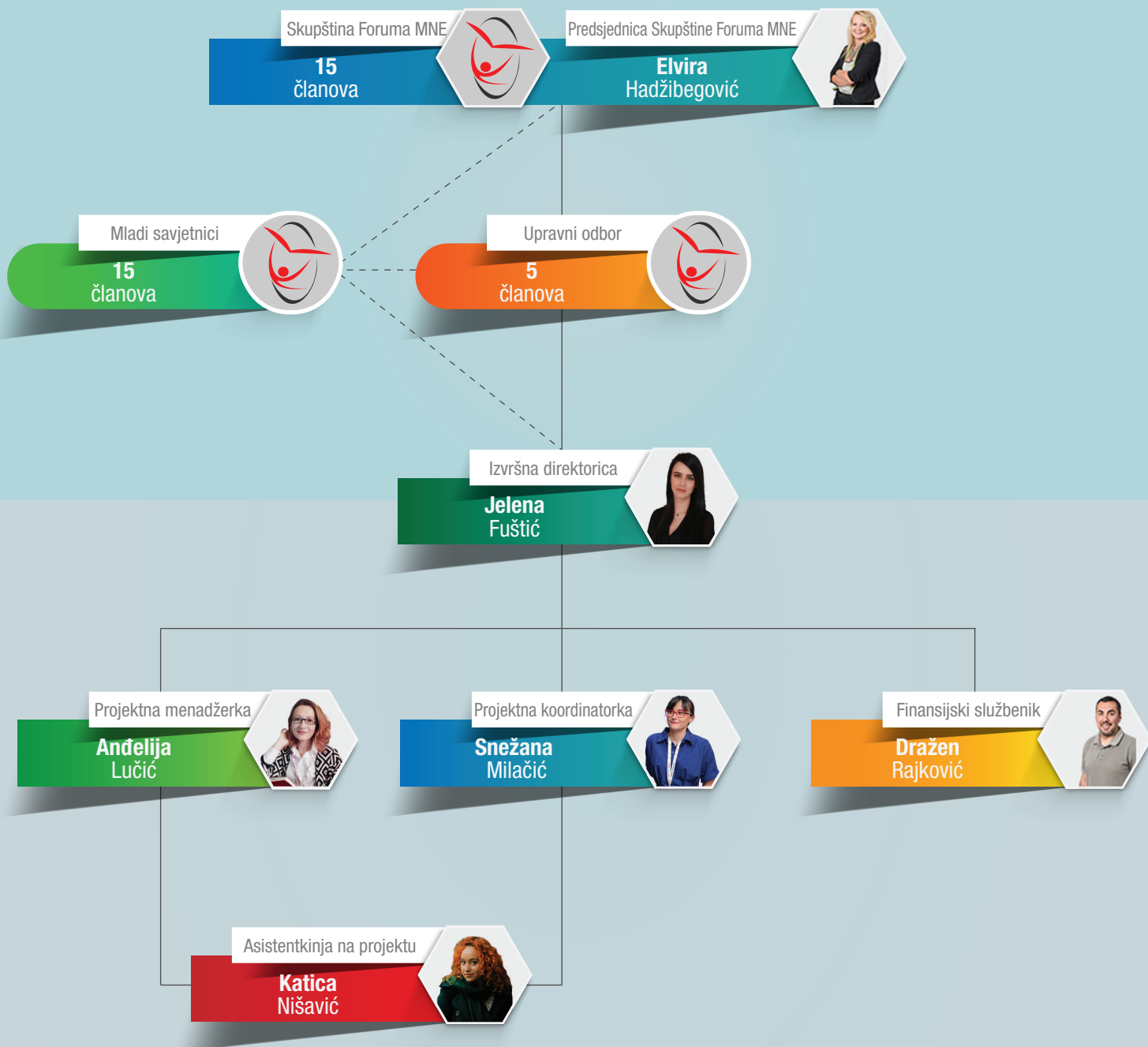
4. FINANSIJSKI PREGLED I PREGLED DONATORA 2022. GODINA

logt-Nto-Movement	49046.86 €
OeAD	22300.00 €
Evropska Komisija	194419.47 €
Council of Europe	1499.70 €
Embassy of the United States of America	2123.71 €
Ostale donacije	6795.26 €

Ukupno: 276185.00 €



5. TIM FORUMA MNE



Forum MNE

